

PREDGOVOR

Ob večanju incidence in večanju preživetja je bolnikov z rakom v Sloveniji in tudi drugod iz leta v leto vedno več. Med vzroki smrti je rak na drugem mestu, takoj za boleznimi srca in ožilja. Po ocenah strokovnjakov Mednarodne agencije za raziskovanje raka je bilo leta 2000 na svetu 10,1 milijona novih primerov raka, od tega 5,3 milijona med moškimi in 4,7 milijona med ženskami. Za rakom je umrlo 6,2 milijona ljudi (4,7 milijona moških in 2,7 milijona žensk). Po incidenci so po svetu najpogostejši raki pljuč, debelega črevesa in danke, želodca in jeter, v Sloveniji pa raki debelega črevesa in danke, pljuč in dojke.

V Sloveniji, ki sodi med dežele s srednje visokima zbolewnostjo in umrljivostjo za rakom, smo leta 2004 registrirali 10.625 novih primerov raka, od tega 5472 novih primerov pri moških in 5153 pri ženskah. Najpogostejši raki pri moških so povezani s kajenjem cigaret, čezmernim pitjem alkoholnih pijač, nepravilno prehrano, premajhno vsakodnevno telesno dejavnostjo in s čezmernim sončenjem. Najpogostejši raki pri moških so: pljučni rak (16,8 % vseh rakov), rak debelega črevesa in danke (13,1 %), rak kože (13,4 %), rak prostate (13,5 %), rak glave in vratu (7,1 %) ter rak želodca (5,5 %). Po podatkih Registra raka za Slovenijo je mogoče napovedati, da bo eden od nedavno rojenih moških do svojega 75. leta starosti zbolel za rakom.

Kljub napredku medicine za rakom še vedno umre več kot polovica zbolelih. Umrljivost za rakom se da pomembno zmanjšati le z zgodnjim odkrivanjem raka pri čim večjem številu ljudi. To pa bi bilo mogoče doseči, le če bi vsakdo dobro prisluhnil svojemu telesu in se ob prvih bolezenskih znakih posvetoval s svojim zdravnikom. Zgodnji bolezenski znaki so neznačilni in večinoma se za njimi ne skriva rak, vendar je treba nanj vedno pomisliti, še posebej pri starejših od 50 let. S preventivnimi pregledi se da odkriti predstopnje raka in zgodnje rake, ki jih je mogoče tudi uspešno zdraviti.

Petnajsti seminar »In memoriam dr. Dušana Reje« je namenjen vsem, zdravnikom in nezdravnikom, ki opravljajo zdravstveno vzgojno delo v okviru regijskih društev za boj proti raku, območnih združenj Rdečega križa, regionalnih zavodov za zdravstveno varstvo, predvsem pa učiteljem in predavateljem zdravstvene vzgoje v šolah. Udeležence želimo seznaniti z najpomembnejšimi bolezenskimi znaki, diagnostiko in zdravljenjem najpogostejših rakov pri moških. Prepričani smo, da bo vsem, ki opravljajo zdravstveno vzgojno delo, knjižica v pomoč pri njihovem zdravstveno vzgojnem delu.

Zveza slovenskih društev za boj proti raku se zahvaljuje vsem predavateljem, ki so sodelovali pri pripravi in izvedbi 15. Rejevega seminarja, ter vsem, ki se ga udeležujete.

Prof. dr. Borut Štabuc, dr. med.